

Boekbespreking: AI voor Advocaten (M. Vandamme, Ed.)

Flip Petillion

AI is geen hype meer. Het is de realiteit voor elke advocaat die vandaag een dossier opent, een contract opstelt of een conclusie indient. De vraag is niet langer óf je AI gebruikt, maar hoe je het slim en verantwoord doet.

"AI voor Advocaten" geeft op die vraag een grondig en eerlijk antwoord. Het boek is geschreven door negen Belgische advocaten en juristen. Het geeft meteen het juiste gewicht: dit is geen luchtig overzichtswerk, maar een serieuze, praktijkgerichte gids.

Het boek begint waar het moet beginnen: bij de keuze van een AI-tool. Welke juridische kaders gelden (AI-verordening, AVG, deontologie)? Welke technische risico's zijn er? Er is een interne checklist en een vergelijkingsmatrix. Heel bruikbaar.

Vervolgens wordt prompting behandeld — hoe spreek je een AI-systeem aan zodat het resultaat ook juridisch deugdelijk is. Daarna volgen hoofdstukken over juridisch onderzoek, contracten en onderhandelingen, fusies en overnames, en geschillenbeslechting. Telkens met concrete voorbeelden en promptsjablonen. Geen theorie om de theorie.

Een kanttekening bij de praktijkvoorbeelden die steunen op ChatGPT als testplatform — een consumentenproduct dat, hoe nuttig ook als illustratie, niet het eerste hulpmiddel is dat een advocatenkantoor met gevoelige dossiers zou — of zou mogen — inzetten (althans in de basisversie): Het is een pragmatische keuze die de voorbeelden begrijpelijk en toegankelijk maakt. De wereld van juridisch verantwoorde AI-tools is intussen aanzienlijk breder en gedifferentieerder. Een gevarieerder palet — meer gesloten, kantoor-interne of juridisch gecertificeerde omgevingen — kan het pleidooi voor verantwoord gebruik nog beter stofferen.

Een fictief factuurgeschil over de levering van LED-lampen werkt als didactisch anker. Met andere voorbeelden kan worden aangetoond wat AI vermag in complexe juridische materies, bijvoorbeeld met uitdagende gevallen zoals een technisch octrooigeschil, een grensoverschrijdende fusie met meerdere jurisdicties, een strafdossier met omvangrijke bewijsstukken. Daarmee kan worden aangetoond waar AI écht het verschil maakt, én waar haar grenzen liggen.

Het sterkste deel van het boek is het slothoofdstuk, waar de auteurs frontaal de vraag beantwoorden: vervangt AI de advocaat? En: maakt AI advocaten dommer? De

eerlijkheid waarmee die vragen worden behandeld — inclusief het risico van cognitieve verarming en het verlies van kritisch oordeelsvermogen — is precies wat ontbreekt in veel van de marketingpraat die vandaag over AI circuleert.

De conclusie van het boek is ook de mijne: wie AI negeert, loopt achterop. Wie het ondoordacht gebruikt, schaadt zichzelf en het beroep. Wie het slim inzet als hulpmiddel, versterkt zijn praktijk.

Een aanrader voor iedere advocaat die serieus wil nadenken over wat AI betekent voor zijn of haar praktijk. Niet morgen. Nu.

*

Het debat wordt naar de toekomst toe zeker nog scherper. Wat écht onder druk staat in het beroep, zijn vragen over de concurrentie van niet-advocaten die via AI juridisch advies aanbieden, de druk op erelonen wanneer taken die vroeger uren kostten in minuten kunnen worden voltooid, de rol van AI in de opleiding van jonge juristen en stagiairs, de vraag naar toegang tot recht (wie profiteert van goedkopere en snellere juridische dienstverlening, en wie niet)? Dit zijn geen marginale thema's; het zijn de structurele spanningen waarvan AI de katalysator is, niet de oorzaak. Ze verdienen een prominente en wellicht meer ongemakkelijke behandeling. Dát staat er ons te wachten.

*